

תורה שבעל פה

לקט מצוות

יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעה וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון — (20x4) — 80 נקודות

פרק שני — (10x2) — 20 נקודות

סה"כ — 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון (80 נקודות)

ענה על ארבע מן השאלות 1-5 (לכל שאלה – 20 נקודות).

1. מצוות קידוש שבת בדברים (לא)

- א. (1) "קידוש שבת בדברים" – מהו תוכן הדברים, ומהו זמן קיום המצווה?
(2) בעל ספר החינוך כתב: "משורשי מצווה זו, כדי שנתעורר מתוך מעשה זה..."
כתוב שני עניינים שמעשה זה צריך לעורר בנו.

(7 נקודות)

- ב. (1) מדוע קבעו חכמים שיש לקדש על יין?
(2) במוצאי השבת יש להבדיל על יין ואין להבדיל על פת. הסבר מדוע.
(6 נקודות)
- ג. (1) מי שקידש את השבת בדברים בלא יין ובלא פת יצא בדיעבד. מדוע?
(2) מדוע מצוות קידוש נחשבת מצוות עשה שהזמן גרמא?

(7 נקודות)

2. מצוות תוכחה לישראל שאינו נוהג כשורה (רלט)

- א. (1) בביאור שורש המצווה כתב בעל ספר החינוך: "לפי שיש בזה שלום וטובה בין אנשים".
הסבר כיצד מצוות תוכחה יכולה להביא "שלום וטובה בין אנשים".
(2) להימנעות מתוכחה יכולות להיות שתי תוצאות שליליות.
ציין את שתי התוצאות.

(7 נקודות)

- ב. (1) בעל ספר החינוך הזכיר את דברי חז"ל "שחיוב מצווה זו עד הכאה".
הסבר את דברי חז"ל אלה.
(2) "מי שבידו להשיבו ולמחות בו ולא מיחה – הוא נתפש על חטא".
הסבר את המשפט המודגש בקו.

(6 נקודות)

- ג. "יכול מוכיחו ופניו משתנות? תלמוד לומר 'ולא תשא עליו חטא'".
הסבר את דרשת חז"ל, ותאר את שלבי התוכחה הנלמדים מדרשה זו. (7 נקודות)

3. מצוות קידוש השם (רצו)

א. "שנצטוונו לקדש את השם, שנאמר 'ונקדשתי בתוך בני ישראל'... ואף על פי שכתוב בתורה 'וחי בהם'..."

(1) הסבר את הסתירה בין הפסוק "ונקדשתי בתוך בני ישראל" ובין הפסוק "וחי בהם".

(2) על פי בעל ספר החינוך, הסבר את היישוב של סתירה זו.

(6 נקודות)

ב. "שאם יאמרו לו לאדם 'עבוד עבודה זרה או נהרגך' - ייהרג ואל יעבדה, ואף על פי שלבו

תמים באמונת השם".

(1) הסבר את המקרה ואת הדין שבדברי בעל ספר החינוך. בתשובתך הסבר את הביטוי המודגש בקו.

(2) נמק דין זה.

(6 נקודות)

ג. בעל ספר החינוך דן בגוי שהכריח יהודי לבוא על אישה ש"קידושים תופסין בה".

(1) הסבר את המושג "קידושים תופסין בה", וכתוב דוגמה אחת למושג זה.

(2) מהו הדין במצב המתואר?

(8 נקודות)

4. ללמוד תורה וללמדה (טיט)

א. "וְשִׁנְנָתָם לְבִנִּיךָ" (דברים, ו', ז').

(1) לפי דרשת חז"ל, מי הם "בניך", ומהו ביאור המילה "ושננתם"?

(2) מדוע אישה אינה חייבת ללמד את בנה תורה?

(7 נקודות)

ב. בעל ספר החינוך כתב: "ונמשלו דברי תורה למים".

הסבר את המשל ואת הנמשל. (6 נקודות)

ג. "חייב אדם לחלק זמנו לשלושה חלקים".

(1) מה ילמד אדם בכל אחד מן החלקים?

(2) לפי בעל ספר החינוך, מדוע יש צורך בכל שלושת החלקים?

(7 נקודות)

5. לעבוד ה' יתברך בתפילה בכל יום (תלג)

א. בעל ספר החינוך ציטט את דברי הרמב"ם:

"אף על פי שמצווה זו היא מהמצוות הכוללות... יש בזו כמו כן פרט".

(1) מהי "מצווה זו", ומדוע היא מן המצוות הכוללות?

(2) הסבר מהו ה"פרט" שבמצווה זו.

(5 נקודות)

ב. (1) מהו הנושא של כל אחד משלושת החלקים של תפילת העמידה?

(2) מהי התועלת המעשית ומהי התועלת הרעיונית שיש למתפלל בתפילה לה'?

(7 נקודות)

ג. (1) כנגד מה תיקנו חכמים תפילת ערבית, ומדוע תפילה זו היא רשות?

(2) הסבר מדוע כיום תפילת ערבית היא תפילת חובה.

(8 נקודות)

פרק שני (20 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 6-8 (לכל שאלה – 10 נקודות).

6. שלא לאחר שכר שכיר (רל)

א. כתוב מדוע אסור לאחר שכר שכיר, והסבר מדוע מותר לאחר את תשלום השכר

"יום אחד ולא יותר". (6 נקודות)

ב. אדם מסר בגד לאומן כדי שיתקן אותו, והאומן סיים את מלאכתו.

מהו התנאי שבו יעבור בעל הבגד על האיסור לאחר שכר שכיר? (4 נקודות)

7. שלא להונות אחד מישראל בדברים (שלח)

א. (1) כתוב את הגדרת המצווה "שלא להונות אחד מישראל בדברים", וציין דוגמה אחת

לאונאת דברים.

(2) הסבר מדוע "התורה הקפידה הרבה באונאת הדברים".

(6 נקודות)

ב. חבר חירף אותך וציער אותך מאוד.

כיצד תגיב? נמק את תשובתך. בסס את הנימוק על מה שלמדת בספר החינוך.

(4 נקודות)

8. שאלות קצרות

ענה על שניים מן הסעיפים א-ג (לכל סעיף – 5 נקודות).

א. שלא לשבור עצם מן הפסח (טז)

מדוע ציוותה התורה מצוות רבות שבאמצעותן ייזכרו הנסים שנעשו לישראל ביציאת מצרים?

ב. לקרות שמע פעמיים בכל יום (תכ)

במצוות קריאת שמע כתב בעל ספר החינוך: "ובאמצען שואל מפני היקף... ומשיב מפני

הכבוד".

הסבר את דבריו.

ג. לאהוב את הגרים (תלא)

"ואהבתם את הגר" – מהו השורש של מצווה זו, ומהי התועלת של אדם המקיים מצווה זו?

בהצלחה!